

Генерал-мајор Бране Крњајић, командант Ратног ваздухопловства и ПВО

ОПРЕМАЊЕ И МОДЕРНИЗАЦИЈА СУ ТРАЈАН ПРОЦЕС

Као што је познато, прошле године је потписан уговор о набавци вишенаменског авиона „рафал“ и испорука првих авиона очекује се у 2028. години. Комплетирање ескадриле од 12 авиона процес је који ће трајати и након тога.

Разговарао Александар СКАКИЋ
Фото: Мина Петровић

Набавка ескадриле „рафала” само је део континуираног процеса опремања и модернизације Ратног ваздухопловства и противваздухопловне одбране током претходне деценије. Од пре неколико месеци на челу овог вида наше војске је генерал-мајор Бране Крњајић, искусан официр, који је прошао све степенице у својој каријери, од пилота до ове највише дужности у РВ и ПВО. Током разговора провејавале су две основне поруке нашег саговорника, процес опремања и модернизације се наставља, а видљиви резултат тог процеса до сада, поред одржавања нивоа оперативних способности на високом нивоу, јесте побољшање имиџа и перцепције овог вида, које се јасно огледа у овогодишњем врло високом интересовању младих за Војностручно оспособљавање резервних официра рода авијације и за упис на студијски програм Војно ваздухопловство на Војној академији. Дужност коју обавља није га одвојила од пилотске кабине, током разговора на тему страсти ка летењу на лицу команданта видела се озареност карактеристична за младе пилоте током њихових првих летова.

ГОСПОДИНЕ ГЕНЕРАЛЕ, СТУПИЛИ СТЕ НА ОВУ ДУЖНОСТ У ТРЕНУТКУ КОЈИ СЕ МОЖЕ ОКВАЛИФИКОВАТИ, У КОНТЕКСТУ МОДЕРНЕ ИСТОРИЈЕ ОВОГ ВИДА НАШЕ ВОЈСКЕ, КАО ЈЕДАН ОД НАЈПОВОЉНИЈИХ У СМISЛУ НАБАВКЕ САВРЕМЕНИХ СИСТЕМА И НВО. КАКО ОЦЕЊУЈЕТЕ СА ПОЗИЦИЈЕ ПРВОГ ЧОВЕКА „ПЛАВОГ СТРОЈА” ДОСТИГНУТИ НИВО ОПЕРАТИВНИХ СПОСОБНОСТИ РВ И ПВО?

– Процес опремања и модернизације РВ и ПВО траје већ неколико година, након вишедеценијске паузе, и данас је стање свакако неупоредиво боље. Кренуло је са набавком нових хеликоптера, после је уследила и ревитализација ловачке авијације, а паралелно се одвијао процес значајног опремања и модернизовања транспортне авијације, компоненти противваздухопловне одбране и ваздушног осматрања, јављања и навођења. Нагласио бих да је набавком даљински пилотираних ваздухоплова поново успостављена способност пуног капацитета извиђачке компоненте вида. У овом тренутку, сагледавајући свеукупно стање, сматрам да је ниво оперативних способности РВ и ПВО такав да омогућава апсолутну и непрекидну контролу ваздушног простора, заштиту његовог суверенитета, као и ефикасно и професионално извршавање свих постављених задатака. Процес набавки и модернизације наставиће се и у наредном периоду.

СВАКАКО НАЈВИШЕ МЕДИЈСКЕ ПАЖЊЕ ИЗАЗИВА НАБАВКА У ДОМЕНУ БОРБЕНИХ АВИОНА. С ОБЗИРОМ ДА СТЕ ЈЕДАН ОД НАЈУПУЋЕНИЈИХ У ПРОЦЕС НАБАВКЕ ВИШЕНАМЕНСКИХ БОРБЕНИХ АВИОНА „РАФАЛ”. МОЖЕТЕ ЛИ НАМ РЕЋИ У КОЈОЈ ФАЗИ ЈЕ ТАЈ ПРОЦЕС И КАКВА ЈЕ ЊЕГОВА ДАЉА ДИНАМИКА?

– Као што је познато, прошле године потписан је уговор о набавци тог вишенаменског авиона и испорука првих авиона очекује се у 2028. години. Комплетирање ескадриле од 12 авиона процес је који ће трајати још неки период након тога. У току је реализација процеса који ће омогућити прихват тог ваздухоплова који чини велики број активности, формирани су одговарајући тимови у оквиру система одбране који су задужени за тај пројекат опремања, који је од државног значаја. Наравно, у том смислу ће бити потребне и адекватне инфраструктурне претпоставке, селекција и обука људства, прилагођавање организацијско-формацијских структура јединица и бројне друге активности. Набавке овог типа средстава, које су дугорочне, планирају се за вишедеценијску употребу и комплексан су процес.

У МЕДИЈИМА ЈЕ БИЛО МНОГО ИНФОРМАЦИЈА О ТЕХНИЧКИМ КАРАКТЕРИСТИКАМА АВИОНА КОЈИ СУ ПРЕДМЕТ НАБАВКЕ. ВИ СТЕ СВАКАКО НАЈКОМПЕТЕНТНИЈИ У ОВОМ ТРЕНУТКУ, КАКО ПО ФУНКЦИЈИ ТАКО И ПО ЧИЊЕНИЦИ ДА СТЕ ЦЕЛУ КАРИЈЕРУ ВЕЗАНИ ЗА АВИЈАЦИЈУ, ДА НАМ КАЖЕТЕ ОСНОВНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ „РАФАЛА” КОЈИ ЋЕ ПОСТАТИ ДЕО НАШЕ ВОЈСКЕ.

– Ми смо се определили за набавку последње верзије овог вишенаменског авиона коме није потребна никаква надградња, са пратећом опремом и наоружањем. Када је реч о одређеним спекулацијама у јавности које су се тицале набавке наоружања, потребно је знати да наоружање производе друге компаније у односу на ону која производи авион и то је питање посебних уговарања, од којих су нека већ завршена. Свакако је реч о свеобухватној набавци која је по свом обиму и значају најозбиљнија и највећи пројекат опремања у новијој историји наше војске.

ПОСЛЕ СВЕОБУХВАТНОГ ПРОЦЕСА НАБАВКЕ НВО ЧИНИ СЕ ДА ЈЕ САЗРЕО ТРЕНУТАК И ЗА ОЗБИЉНИЈУ ИНФРАСТРУКТУРНУ ОБНОВУ РВ И ПВО. КОЈИ СУ ДО САДА КОРАЦИ ПРЕДУЗЕТИ И ДА ЛИ ЈЕ ТО ЈЕДАН ОД ПРИОРИТЕТА У НАРЕДНОМ ПЕРИОДУ?

– Инфраструктурни радови трају упоредо са процесом опремања и модернизације РВ и ПВО. То је свакако један од приоритета у нашем раду. Чињеница да је у релативно кратком временском интервалу набављен заиста велики број нових средстава намеће изазован задатак да се обезбеди адекватан смештај такве опреме и технике. Много тога је урађено, али то је процес који непрекидно траје и подразумева комплексне инфраструктурне

радове – од изградње и реконструкције објеката, смештајних капацитета, уређења ракетних и радарских положаја, до ревитализације аеродрома и полетно-слетних стаза. Биће то процес који ће интензивно трајати још бар једну деценију, превасходно у циљу да инфраструктурни основ испрати ниво опремљености.

ПОСЕДОВАЊЕ МОДЕРНОГ НВО ПРЕДУСЛОВ ЈЕ УСПЕШНОГ ОБАВЉАЊА СВИХ ЗАДАТАКА КОЈИ СЕ СТАВЉАЈУ ПРЕД РВ И ПВО. ИПАК, ЧОВЕК ЈЕ ТАЈ НАЈДРАГОЦЕНИЈИ РЕСУРС И ПОТЕНЦИЈАЛ. СТАЛНА И КВАЛИТЕТНА ОБУКА ЈЕ СВАКАКО НАЈВАЖНИЈИ СЕГМЕНТ ЗА УСПЕШНО ИЗВРШАВАЊЕ ЗАДАТАКА. КАКО ОЦЕЊУЈЕТЕ НИВО ОБУЧЕНОСТИ И ИНТЕНЗИТЕТ ВЕЖБОВНИХ АКТИВНОСТИ ПРИПАДНИКА РВ И ПВО, ПОСЕБНО У СВЕТЛУ ЧИЊЕНИЦЕ ДА ЈЕ РВ И ПВО ЗНАЧАЈНО МОДЕРНИЗОВАН У ПРЕТХОДНИХ НЕКОЛИКО ГОДИНА И ПОСЕДУЈЕ ВЕЛИКИ БРОЈ НОВОУВЕДЕНИХ СИСТЕМА И СРЕДСТАВА?

– Набавка нових средстава свакако захтева стални процес обучавања, како када је реч о конкретним средствима тако и њихове употребе у целокупном систему РВ и ПВО у координацији са другим средствима. Кад узмете за пример новонабављене радаре, они не само што унапређују

област ваздушног осматрања, јављања и навођења него значајно утичу на побољшање могућности ловачке авијације. У том смислу користимо сваку прилику у којој „узбуњујемо” цео наш систем и увежбавамо рад свих делова РВ и ПВО. У последње време видљива је наша врло интензивирана активност контроле ваздушног простора у смислу провере карактеристичних транспорта који су ван редовног путничког саобраћаја, као израз способности нових средстава и високог нивоа обучености. У том смислу, ангажована је не само дежурна јединица ловачке авијације него и сви сегменти РВ и ПВО у стално задејствованим снагама за контролу и заштиту ваздушног простора Републике Србије. Такође, интервидовске вежбе са Копненом војском врло су интензивне и од огромног значаја за дизање нивоа наше обучености и оперативне способности. Сви параметри квантитета обуке, попут сати налета пилота, данас су значајно повећани у односу на периоде пре процеса ревитализације и модернизације целокупног вида. Такође, у домену одржавања технике, поред пријема квалитетних подофицира кроз разне механизме, посебно желим да истакнем значај Средње стручне војне

школе, која квалитетом свог наставног процеса обезбеђује изузетно квалитетан кадар, који касније представља витално важан сегмент у нашем раду, укључујући и обуку.

КАДА ЈЕ РЕЧ О МЕЂУНАРОДНОЈ ВОЈНОЈ САРАДЊИ, ПЛАНИРАТЕ ЛИ НАСТАВАК ИНТЕНЗИВНИХ ВЕЖБОВНИХ АКТИВНОСТИ СА СТРАНИМ ВОЈСКАМА У СКЛАДУ СА НАШИМ ПОТРЕБАМА?

– Сарадња постоји са свима, да тако кажем и са Истоком и са Западом, она се реализује и планира превасходно у смислу стицања нових знања и способности, и у циљу размене искустава, наравно у складу са актуелним међународним односима и одлукама војног и државног врха.

САВРЕМЕНА КРИЗНА ЖАРИШТА У СВЕТУ ВРЛО ЈАСНО ИПУСТРУЛУ БРЗИНУ РАЗВОЈА У ДОМЕНУ ВОЈНЕ ИНДУСТРИЈЕ И ТЕНДЕНЦИЈЕ У САВРЕМЕНОМ РАТОВАЊУ. КОЛИКО, У ДОМЕНУ КОЈИ ПОКРИВА ВИД КОЈЕМ СТЕ НА ЧЕЛУ, ПРАТИТЕ АКТУЕЛНЕ СУКОБЕ У КОНТЕКСТУ СУБЛИМИРАЊА ИСКУСТАВА И ПРОЦЕНА ЗА ДАЉИ РАЗВОЈ НАШИХ СНАГА И КАПАЦИТЕТА?

– Сваки сукоб доноси нове доктрине, стратегије и тактике употребе, промовише или доприноси престанку употребе појединих средстава. Подсећам на судбину авиона Ф-117, који смо оборили током агресије НАТО пакта на СРЈ, чиме је практично тај пројекат, који је био изузетно скуп и пројектован на дугорочну употребу тог средства, недуго потом

изгубио на значају. Свакако да пратимо дешавања на савременим бојиштима, што тренутно раде све војске, и сва та прикупљена сазнања доприносе неким новим решењима у различитим сегментима и указују на средства која треба набавити у будућности. Техника је иначе „жива ствар”, а домен РВ и ПВО посебно је подложен сталним технолошким променама, тако да је праћење дешавања и нивоа успешности употребе појединих средстава на актуелним светским жариштима од великог значаја за валоризацију квалитета појединих решења у пракси, као и одређених стратешких и тактичких решења.

МОРАЛ ПРИПАДНИКА ВС ЈЕ ОД СУШТИНСКОГ ЗНАЧАЈА ЗА ФУНКЦИОНИСАЊЕ ЦЕЛОГ СИСТЕМА. ИЗВОРИШТА МОРАЛА И ВРЕДНОСНОГ УТЕМЕЉЕЊА ВОЈСКЕ СРБИЈЕ СВАКАКО ПЕЖЕ У НАШОЈ НАЦИОНАЛНОЈ И ВОЈНОЈ ИСТОРИЈИ И ТРАДИЦИЈИ. СВЕДОЦИ СМО ДА СЕ НЕГОВАЊУ ОНОГА ШТО ДАНАС УОБИЧАЈЕНО ЗОВЕМО „КУЛТУРА СЕЋАЊА” ПОКЛАЊА ДАЛЕКО ВЕЋА ПАЖЊА НЕГО У НЕКИМ РАНИЛИМ ПЕРИОДИМА. КОЛИКО ЈЕ ВАМА ДАНАС, КАО КОМАНДАНТУ РВ И ПВО, ВАЖНО ЧУВАЊЕ СЕЋАЊА НА ТРАДИЦИЈУ СРПСКОГ ВОЈНИКА И ПОСЕБНО НА ПОГИНУЛЕ ПРИПАДНИКЕ ВИДА?

– Очување традиције, а посебно сећања и пијетета на погинуле припаднике вида, јесте нешто што ће бити увек не само пракса кроз различите манифестације обележавања важних датума, годишњица и

изражавања пијетета нашим палим саборцима него и саставни део нашег идентитета. Као командант на томе нема потребе да потенцирам, јер је такав однос према традицији дубоко утемељен у сваком нашем припаднику и преноси се на сваку нову генерацију. Сећам се колико су на томе инсистирале моје претпостављене старешине док сам био млад пилот, а један од њих био је и пуковник Миленко Павловић, по коме данас носи име наш аеродром у Батајници.

КАРИЈЕРНО СТЕ ПРОШЛИ СВЕ ВОЈНИЧКЕ СТЕПЕНИЦЕ, ОД ОБРАЗОВАЊА ДО ДУЖНОСТИ КОЈЕ СТЕ ОБАВЉАЛИ. ДА ЛИ ВАС ЈЕ ПРЕЛАЗАК НА СТРАТЕШКИ НИВО ОДЛУЧИВАЊА ОДВОЈИО ОД ПИЛОТСКЕ КАБИНЕ ИЛИ ЈЕ СТРАСТ КА ЛЕТЕЊУ И ДАЉЕ ПРИСУТНА КАО У МЛАЂИМ ДАНИМА? МОЖЕ ЛИ УОПШТЕ КОД ПИЛОТА ТА СТРАСТ ДА ИШЧЕЗНЕ?

– Летим и даље, али не колико бих волео због бројних обавеза. Моји најближи су ми често гово-

рили, како сам прелазио на нове дужности, да ћу све мање бити „у кабини” и чини ми се, да се мало нашалим, што сам старији, све сам гори у том смислу љубави ка летењу. Мислим да та страст не може да ишчезне и свакако желим до краја каријере да пренесем, кад год то обавезе дозволе, што више искустава и знања млађим пилотима.

НА КРАЈУ, ИМАТЕ ЛИ ПОВОДОМ ДАНА АВИЈАЦИЈЕ ПОСЕБНУ ПОРУКУ ЗА СВЕ ПРИПАДНИКЕ КОЈИ СУ ВЕЗАНИ ЗА ТАЈ СЕГМЕНТ РВ И ПВО?

– Када је реч о роду авијације, поред честитки поводом нашег празника, желим да истакнем да је претходна година била врло успешна, да наставе са таквим нивоом професионалности и приступу обавезама, да као род спремно дочекају пријем нове ескадриле, која ће дати нови импулс у развоју наше војне авијације. ■